

Ю.М. Шевченко,
доктор педагогічних наук, професор,
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького (Україна)
Г.М. Левицька,
вихователь, КЗ «Болградська спеціальна школа
Одеської обласної ради»,
здобувач вищої освіти,
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького (Україна)

АРТ–ТЕРАПІЯ, ЯК ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ КОРЕКЦІЙНО–РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ, ЯКІ МАЮТЬ ПОРУШЕННЯ МОВЛЕННЯ

«Витоки здібностей та обдарування дітей на кінчиках пальців. Від пальців, образно кажучи, йдуть найтонші нитки струмки, які живлять джерелотворчу думку. Іншими словами, чим більше майстерності в дитячій руці, тим розумніша дитина» В. А. Сухомлинський.

У сучасних умовах реформування освіти особливої актуальності набуває проблема ефективної корекційно-розвиткової роботи з дітьми, які мають порушення мовлення. Порушення мовленнєвого розвитку негативно впливають на формування пізнавальної діяльності, комунікативних умінь та соціалізацію дитини. З огляду на це виникає необхідність пошуку нових інноваційних методів, що сприятимуть не лише корекції мовленнєвих порушень, але й гармонійному розвитку особистості дитини. Одним із перспективних напрямів у цій сфері є використання арттерапії, яка поєднує елементи мистецтва, творчості та психолого-педагогічного впливу.

Проблема використання творчої діяльності у розвитку дитини розглядалася у працях багатьох науковців. Значний внесок у дослідження розвитку мовлення та психічних процесів зробив Л. С. Виготський, який підкреслював роль творчості у формуванні мислення, мовлення та уяви дитини, зазначаючи, що мистецтво сприяє розвитку мислення, мовлення та емоційної сфери. О. Р. Лурія у своїх наукових працях довів тісний взаємозв'язок між розвитком дрібної моторики та мовленнєвою діяльністю.

Науковець зазначав, що активізація рухів пальців рук стимулює діяльність мовленнєвих центрів головного мозку. Ідеї розвитку дитини через сенсорну та практичну діяльність відображені у працях М. Монтесорі. Вона підкреслювала значення моторного розвитку для формування пізнавальних процесів та мовлення. В. О. Сухомлинський наголошував на важливості творчої діяльності у вихованні та розвитку дітей, зазначаючи, що через мистецтво дитина пізнає навколишній світ і розвиває свої здібності.

Арттерапія є одним із сучасних напрямів психолого-педагогічної допомоги, що базується на використанні різних видів мистецтва з метою

гармонізації психоемоційного стану, розвитку творчих здібностей та корекції мовленнєвих порушень.

У логопедичній практиці застосовуються різні види арттерапії з метою розвитку особистості та корекції певних труднощів. Це ізотерапія (малювання, аплікація, ліплення), казко терапія, музикотерапія, пісочна терапія, лялько терапія, кольоротерапія. Для дітей із порушеннями мовлення вона має особливу цінність, адже творчий процес допомагає дитині вільно виражати свої думки, почуття та враження. Під час арт-терапевтичних занять діти не лише малюють або створюють аплікації. Вони активно спілкуються, описують свої дії, називають предмети, кольори, форми, складають короткі розповіді. Це створює природну мовленнєву ситуацію, у якій розвивається словниковий запас, граматична будова та зв'язне мовлення.

Використання арт-терапії у корекційній роботі допомагає вирішувати такі важливі завдання, як:

- розвиток дрібної моторики, яка тісно пов'язана з розвитком мовлення; активізація словникового запасу;
- розвиток уваги, уваги та мислення;
- зниження тривожності та розвиток емоційної сфери;
- формування комунікативних навичок.

Особливо ефективною є ізотерапія, яка сприяє розвитку дрібної моторики, що має безпосередній вплив на формування мовлення.

Однією з цікавих та доступних для дітей технік є пуантілізм (від фр. Point - крапка) - спосіб створення зображення за допомогою великої кількості дрібних крапок. У педагогічній та логопедичній практиці ця техніка розглядається як ефективний засіб розвитку дрібної моторики, сенсомоторної координації та активізації мовленнєвої діяльності дітей. Наукові дослідження в галузі психології та логопедії доводять тісний взаємозв'язок між розвитком тонких рухів руки та формуванням мовлення.

Використання техніки пуантілізму сприяє:

- розвитку дрібної моторики рук, що безпосередньо пов'язано з розвитком мовлення;
- активізації мовленнєвої діяльності під час обговорення малюнка;
- розвитку координації рухів і зорово-моторної координації, «рука - око»;
- формуванню словникового запасу (назви кольорів, предметів, дій);
- розвитку уваги, посидючості та творчої уяви.

Малювання крапочками може виконуватися ватними паличками, пальчиками, пензликами або штампами. Така діяльність є доступною для дітей дошкільного віку та викликає у них значний інтерес.

Під час виконання такої роботи педагог може супроводжувати діяльність дітей мовленнєвими вправами. Наприклад, діти називають кольори, рахують крапочки, описують зображення, складають короткі речення або невеликі розповіді про свій малюнок.

Також техніку пуантілізму можна поєднувати з артикуляційною та

пальчиковою гімнастикою, що посилює корекційний ефект заняття. Наприклад, перед початком малювання проводяться вправи для пальців, а під час роботи використовуються ритмічні мовленнєві супроводи або короткі віршики.

Крім того, використання арттерапевтичних методів сприяє створенню позитивної емоційної атмосфери на заняттях, знижує рівень тривожності дітей та підвищує їхню мотивацію до навчальної діяльності.

Отже, арттерапія є ефективним інноваційним напрямом корекційно-розвиткової роботи з дітьми, які мають порушення мовлення.

Застосування техніки малювання «пуантілізм» у логопедичній роботі є інноваційним засобом, що поєднує розвиток творчих здібностей дитини з корекцією мовленнєвих порушень. Така діяльність створює позитивний емоційний настрій, підвищує мотивацію дітей до занять та сприяє комплексному розвитку особистості.

Список використаних джерел

1. Гаврилова Н. С. Корекційна педагогіка. Київ: Академвидав, 2015.
2. Копитін О. І. Арттерапія: теорія і практика. Київ, 2007.
3. Монтессорі М. Допоможи мені зробити це самому. Київ: Каравела, 2017.
4. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. Київ: Радянська школа, 1977.
5. Шевцов А. Г. Логопедія. Київ: Освіта України, 2010.

Ю. М. Шевченко

*доктор педагогічних наук, професор,
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького (місто Запоріжжя)*

В. В. Строкаченко

*здобувач вищої освіти
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького (місто Запоріжжя)*

ПРИНЦИПИ ЛОГОПЕДИЧНОЇ КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЯ В КОНТЕКСТІ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ

Розвиток української освіти відзначається активним впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій, що є не лише інноваційним і сучасним, а й необхідним кроком.

Сучасна освітня система в Україні стрімко піддається швидкому цифровому перетворенню. В епоху цифрових трансформацій особливу увагу заслуговує спеціальна педагогіка, зокрема логопедія, де медіатехнології відкривають нові горизонти для підтримки дітей із мовленнєвими порушеннями, сприяючи їх більш ефективному мовленнєвому розвитку [1; 2]. Зокрема, це стосується і корекційно-розвиткових підходів до дітей, яким потрібна індивідуальна підтримка через особливі освітні потреби, зокрема мовленнєві порушення. У цьому контексті логопедична практика стоїть перед необхідністю переосмислення традиційних методик: зберігаючи